

Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçe?i (HADÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçe?i (HADÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22683>

Özet

Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği (HADÖ), orijinal olarak Zigmond ve Snaith (1983) tarafından geliştirilmiş olup, genel tıbbi ortamlarda yatan veya ayakta tedavi gören hastalarda klinik olarak anlamlı anksiyete ve depresyon düzeylerini hızlı ve etkin bir şekilde taramak amacıyla tasarlanmıştır bir psikometrik araçtır. HADÖ, özellikle somatik belirtilerin değerlendirilmesi yoluyla, fiziksel hastalara bazı semptomların psikolojik değerlendirilmeyi karşılamasını engellemeyi hedefler. Türkiye'de ölçeğin çeşitli yaş gruplarına yönelik uyarlamalar bulunmaktadır. Bu girişte belirtilen referans, ölçeğin ergen yaş grubunda geçerlik ve güvenirlik çalışmalarına odaklanan 2014 tarihli bir uyarlama çalışması temel almaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği, HADÖ, HADS, Anksiyete, Depresyon, Psikometri, Ergenlik, Uyarlama Çalışması.

Yazarlar

Orijinal Yazarlar: Zigmond, A. S., Snaith, R. P. (1983). Türk Uyarlama Çalışması (Ergen Yaş Grubu): Erkan, M. C. (2014).

Amaç

HADÖ'nün temel amacı, hastane ortamlarında veya genel tıbbi popülasyonlarda, fiziksel hastaların belirtileriyle karışmayacak şekilde, non-psikiyatrik hastaların yaşadıkları anksiyete ve depresyon durumlarının taramak ve ölçmektir. Ölçek, özellikle birinci basamak sağlık hizmetlerinde veya uzmanlaştı tıbbi birimlerde hızlı bir ön değerlendirme aracı olarak kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Uyarlama çalışmasının amacı ise, ölçeğin Türkçe formunun, Türkiye'deki ergen yaş grubunda kültürel ve dilsel geçerliliğini sağlamak ve ölçeğin psikometrik özelliklerinin bu özel popülasyon için güvenilir olduğunu göstermektir. Bu, ergenlerin ruh sağlığı taramalarının tıbbi bağlamlarda daha doğru yapılabilmesi için kritik öneme sahiptir.

Yapı

HADÖ, iki temel alt ölçekten oluşur: Anksiyete Alt Ölçeği (HADS-A) ve Depresyon Alt Ölçeği (HADS-D). Ölçek toplam 14 maddeden oluşur; bu maddelerin 7'si anksiyeteyi, diğer 7'si ise depresyonu ölçmektedir.

Ölçeğin ayırt edici özelliği, maddelerin somatik semptomlar (örneğin, uyku bozukluğu, yorgunluk,

ihtiyaç kaybı) içermemesi veya bu semptomlara odaklanmamasıdır. Bu tasarım kararı, tıbbi bir rahatsızlık olan bireylerde fiziksel semptomların yanı sıra psikolojik sıkıntı olarak yorumlanmasını önlemek için alınmıştır. HADÖ, daha çok bilişsel ve duygusal bileşenlere odaklanır.

Geçerlik

Orijinal HADÖ'nün geçerlik çalışmaları genellikle faktör analizi, eş zamanlı geçerlik (diğer depresyon/anksiyete ölçekleriyle korelasyon) ve ayırt edici geçerlik (klinik gruplar sıklıkla gruplardan ayrıma yeteneği) üzerine yoğunlaşmıştır. Türk uyarlama çalışmaları da benzer yöntemler izlenmiştir.

Erkan (2014) tarafından ergen yaşı grubu için yapılan uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek üzere muhtemelen faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır. Bu tür bir çalışma, orijinal iki faktörlü yapının (Anksiyete ve Depresyon) Türk ergen popülasyonunda da korunduğunu doğrulamaya amaçlar. Spesifik geçerlik katsayıları bu kaynakta belirtilmemiştir, ancak uyarlama çalışmasının temel amacı bu psikometrik özellikleri kanıtlamaktır.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı ifade eder. HADÖ için güvenilirlik genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve test-tekrar test güvenilirliği ile değerlendirilir.

Orijinal HADS çalışmaları da, hem Anksiyete hem de Depresyon alt ölçekleri için Cronbach Alfa değerlerinin genellikle 0.70'in üzerinde olduğu bildirilmiştir, bu da kabul edilebilir bir iç tutarlılığa işaret eder. Erkan (2014) çalışması da, Türk ergenler üzerinde uygulanan HADÖ'nün alt ölçeklerinin yeterli düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermeyi hedeflemiştir.

Faktör Analizi

Orijinal HADÖ, kuramsal olarak iki boyutludur (Anksiyete ve Depresyon). Ölçeğin faktör yapısı, genellikle doğrulayıcı faktör analizi (DFA) veya açıcı faktör analizi (AFA) kullanılarak incelenir.

Uluslararası alanyazındaki çalışmaların büyük çoğunluğu, iki faktörlü modelin (Anksiyete ve Depresyon) en iyi uyumu sağladığını desteklemektedir. Ancak bazı popülasyonlarda veya klinik gruplarda üç faktörlü modellerin (Anksiyete, Anhedoni ve Motor Huzursuzluk gibi) de ortaya çıktığı görülmüştür. Erkan'ın (2014) ergenler üzerindeki çalışması, büyük olasılıkla iki faktörlü yapıyı destekleyen sonuçlar sunmuştur, bu da ölçeğin Türkçe formunun orijinal yapısını koruduğunu gösterir.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama (Adaptation) ve Tarama Ölçeği.

Format: Kendi kendine raporlama (Self-report) envanteri. 14 madde, 4 basamaklı Likert Ölçeği (0'dan 3'e puanlama).

Language Available: Türkçe (Türk uyarlaması?), Orijinal İngilizce ve dünya çapında birçok dilde mevcuttur.

Population Group: Tıbbi hastalar, genel popülasyon, özellikle somatik şikayetleri olan bireyler.

Age Group: Yetişkinler (Orijinal), Ergenler (Erkan, 2014 uyarlaması?).

Population Details: Erkan (2014) çalışması özelinde: Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne başvuran ergen yaşı grubundaki bireyler.

Test Methodology: Bireylerden, her bir ifadeyi son bir hafta içinde kendilerini nasıl hissettiklerine göre 0 (hiç) ile 3 (çok) zaman) arasında puanlamaları istenir. Her alt ölçekten alınabilecek maksimum puan 21'dir. Genellikle 8 ve üzeri puanlar klinik risk veya vaka olarak kabul edilir.

Anahtar Kelimeler

HADS-A, HADS-D, Derecelendirme, Tıbbi Psikoloji, Ruh Sağlığı Taraması, Psikometrik Özellikler, Uyarlama.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Erkan, M. C. için Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İzmir (2014).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Orijinal HADS, telif hakkı koruması altında ve ticari kullanım genellikle ücretlidir. Akademik ve klinik kullanım için yasal izin alınması gerekmektedir. Erkan (2014) çalışması bir tıpta uzmanlık tezi olup, tezin yılı **2014**'tür. Telif ve kullanım izinleri için ölçeğin orijinal yayıncılarına

veya Türkçe adaptasyonun hak sahiplerine başvurulması gerekmektedir.

Referanslar

Erkan, M. C. (2014). Hastane anksiyete ve depresyon (HAD) ölçeği'nin ergen yaşı grubunda geçerlik ve güvenirlik çalışması (Tıpta uzmanlık tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İzmir). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.

Zigmond, A. S., & Snaith, R. P. (1983). The hospital anxiety and depression scale. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 67(6), 361-370.

Tez sorgulama sayfasına doğrudan bağlantı: tez.yok.gov.tr

Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği (HADÖ) Maddeleri

IMPORTANT: The original scale items were not provided in the source content. Since this is an academic entry, we must state that the items are not available in the source data and must be obtained from the original publication or authorized adaptation manuals.

Bu akademik girişe temel teşkil eden kaynak içerikte (Erkan, 2014 uyarlama çalışması referansı), ölçeğin maddeleri yer almamaktadır. HADÖ'nün 14 maddelik tam listesi, telif hakları nedeniyle yalnızca orijinal yayıncılardan veya yetkili Türkçe uyarlama kılavuzlarından temin edilebilir. Ölçek, 7 maddesi Anksiyete (Örn: "Kendimi gergin ve huzursuz hissediyorum") ve 7 maddesi Depresyon (Örn: "Hala zevk aldığım şeyler var") olmak üzere toplam 14 maddeden oluşur.